

*Postępy we wprowadzaniu
reform fiskalnych
proponowanych przez
Forum Obywatelskiego Rozwoju*

Aleksander Łaszek

Postępy we wprowadzaniu reform fiskalnych proponowanych przez Forum Obywatelskiego Rozwoju

Synteza

- **W styczniu 2011 roku** Forum Obywatelskiego Rozwoju przedstawiło gamę reform, których wdrożenie poprawiłoby stan polskich finansów publicznych, jednocześnie przyczyniając się do szybszego wzrostu gospodarczego. Przez półtora roku rząd wprowadził część działań proponowanych przez FOR, jednak nie wszystkie możliwości są w pełni wykorzystywane.
- Rozpoczęto **podnoszenie i zrównywanie wieku emerytalnego** kobiet i mężczyzn na poziomie 67 lat. Choć sam kierunek zmian jest słuszny, to w obliczu pogarszającej się sytuacji demograficznej tempo podnoszenia wieku emerytalnego kobiet należy uznać za zbyt wolne. Szybsze podnoszenie wieku emerytalnego kobiet pozwoliłoby zatrzymać na rynku pracy kobiety urodzone w czasie powojennego boomu demograficznego, przyczyniając się do szybszego wzrostu gospodarczego oraz wyższych świadczeń emerytalnych.
- Powoli postępują reformy ograniczające nieuzasadnione **przywileje wybranych grup zawodowych**. Dotychczas zapowiedziane zmiany w KRUS mają wymiar symboliczny. Nie podjęto też działań na rzecz ograniczenia przywilejów górniczych.
- Przyjęte zmiany w **emeryturach i zasiłkach służb mundurowych** są niewystarczające – warunki uzyskania świadczeń pozostają znacznie korzystniejsze niż w przypadku osób ubezpieczanych w ZUS, generując tym samym znaczne koszty dla podatnika.
- Nie podjęto działań na rzecz bardziej produktywnego wykorzystania **czasu pracy nauczycieli**. Na tle krajów OECD polscy nauczyciele są jednymi z najkrócej pracujących „przy tablicy”, czyli bezpośrednio z uczniami.
- Powoli postępuje **centralizacja zakupów**. Nie powołano centrum usług wspólnych, skupiającego usługi księgowo, wsparcie informatyczne i kadrowe dla całej administracji centralnej.
- Nowe przepisy ograniczające **deficyt samorządów**, choć zapowiedziane, nie zostały dotychczas uchwalone. Działaniom zwiększającym dyscyplinę fiskalną samorządów nie towarzyszą działania mogące poprawić ich sytuację finansową, jak np. liberalizacja Karty Nauczyciela.
- Regres odnotowano w kwestii **kłosa podatkowego**, który wzrósł po podniesieniu składki rentowej. Jako rozwiązanie alternatywne FOR postulował ujednoczenie stawek podatku VAT, co uprościłoby cały system i ograniczyłoby rozmiar szarej strefy. Dzięki wyższym wpływom podatkowym możliwe byłoby istotne obniżenie kłosa podatkowego dla najmniej zarabiających poprzez znaczące podniesienie zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu.

1.**Propozycje FOR**

W styczniu 2011 roku Forum Obywatelskiego Rozwoju przedstawiło szeroki pakiet reform, których wdrożenie spowodowałoby spadek deficytu sektora finansów publicznych do 2020 roku o ponad 4% PKB, a razem ze sprzedażą praw do emisji CO₂ o prawie 5% PKB. Proponowane działania skupiały się na redukcji nieproduktywnych wydatków publicznych, których ograniczanie przyczyni się do szybszego tempa wzrostu gospodarczego. Pakiet reform zawierał autorskie pomysły FOR oraz postulaty innych ośrodków analitycznych, zarówno z sektora prywatnego, jak i publicznego. Dokładny opis proponowanych reform, ich uzasadnienie oraz skutki fiskalne są dostępne na stronie FOR¹.

W ciągu minionego roku rząd zrealizował tylko jeden z postulatów FOR, obniżając zasiłki pogrzebowe, choć znacznie mniej niż proponowano. Podjęto też co prawda działania na rzecz centralizacji zakupów w administracji centralnej, ale wydaje się, że skala tych działań jest bardzo ograniczona. Na chwilę obecną zapowiedziana jest realizacja kolejnych 10 pomysłów FOR, jednak stosowne przepisy nie zostały dotąd uchwalone. Kolejnych 8 pomysłów albo w ogóle nie zostało podjętych przez stronę rządową, albo jest na bardzo wczesnym etapie koncepcyjnym.

Stopień wdrożenia poszczególnych reform oceniano przede wszystkim porównując skutki fiskalne działań podjętych przez rząd ze skutkami wariantu proponowanego przez FOR. I tak przykładowo, FOR proponował obniżenie zasiłku pogrzebowego z ok. 6400 zł do 1100 zł; dlatego obniżenie zasiłku o 5300 zł odpowiadałoby 100% realizacji postulatu FOR. Ponieważ jednak rząd zdecydował się na obniżenie zasiłku tylko o 2400 zł, stopień realizacji oceniamy na 45% ($2400/5300=45\%$). Analogiczne obliczenia wykonano dla pozostałych propozycji FOR.

Propozycje FOR można podzielić na 4 grupy:

Reformy zrealizowane – reformy, które przynajmniej częściowo zostały wprowadzone w życie i są już obowiązującym prawem.

Reformy w trakcie realizacji – zmiany nie zostały jeszcze uchwalone, ale istnieją już odpowiednie projekty ustaw/rozporządzeń.

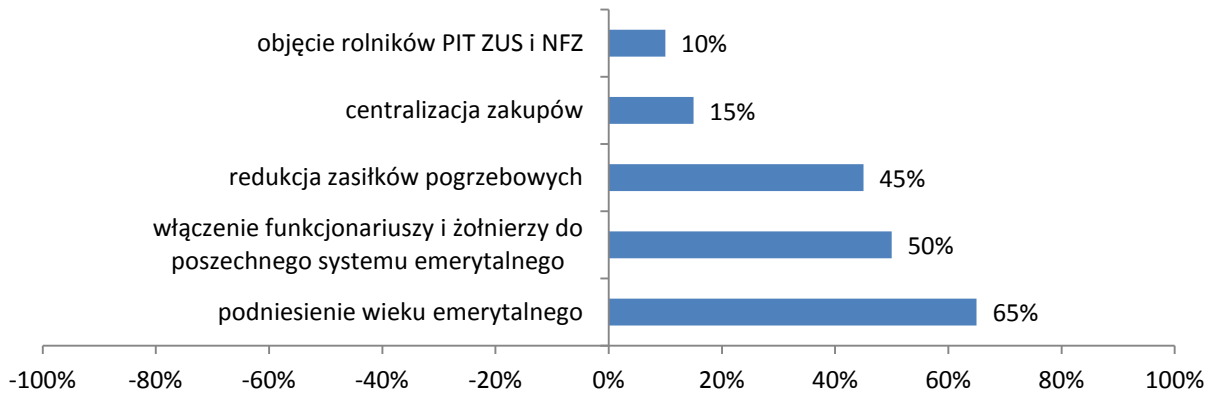
Reformy zapowiedziane – to przede wszystkim reformy zapowiedziane przez Premiera w listopadowym exposé, które dotąd nie przybrały postaci projektów aktów prawnych. Ocena stopnia realizacji propozycji FOR w tym przypadku jest tylko orientacyjna, ponieważ większość szczegółów pozostaje jeszcze nie znana.

Reformy nierealizowane i nieplanowane – niestety w przypadku ostatniej grupy działań rząd albo nie podjął tematu reform, albo wprost zapowiedział, że nie będzie ich wdrażał.

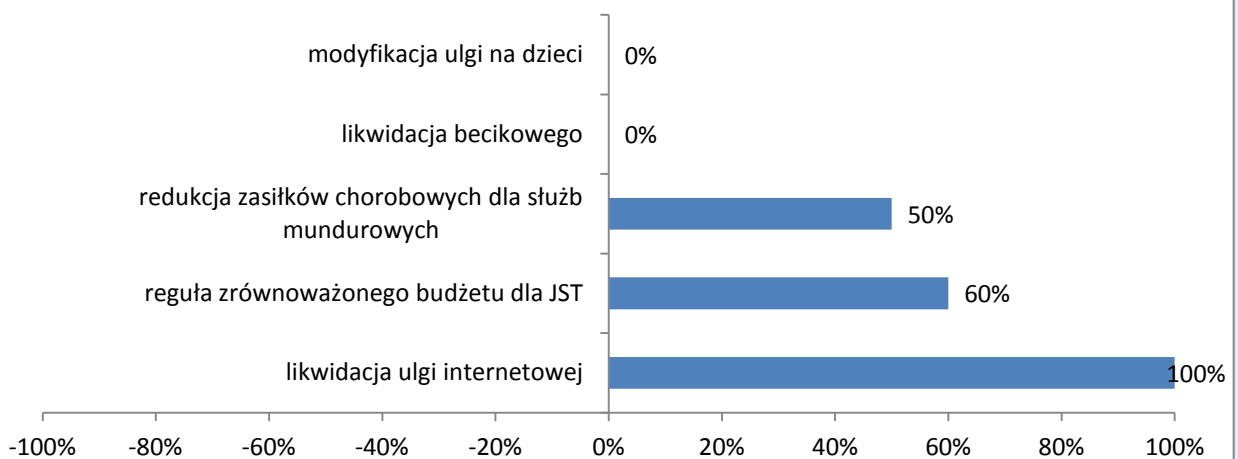
¹ Kalina L., Łaszek A., Rzońca A., Wojciechowski W., *Jak przyspieszyć wzrost gospodarczy, uzdrowić finanse publiczne i dalej budować II filar emerytalny*, Analiza FOR 2011, dostępna na: <http://tinyurl.com/5uyygd>

Stopień realizacji reform proponowanych przez FOR (%)

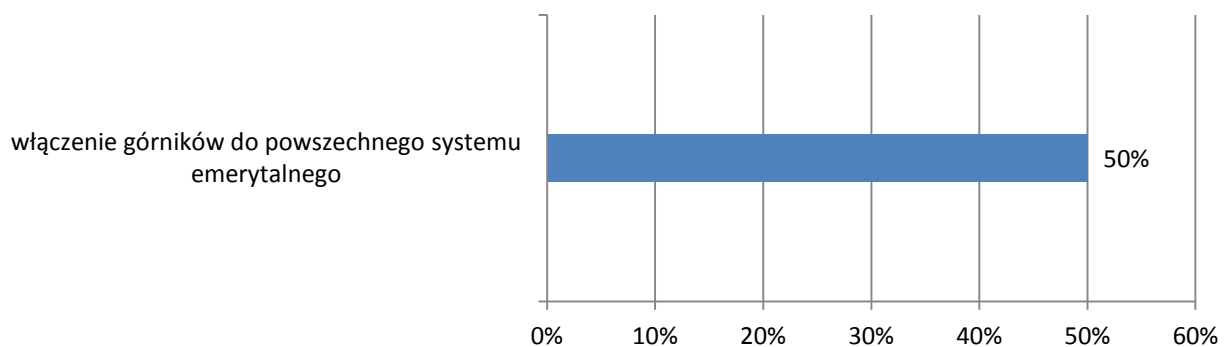
REFORMY ZREALIZOWANE

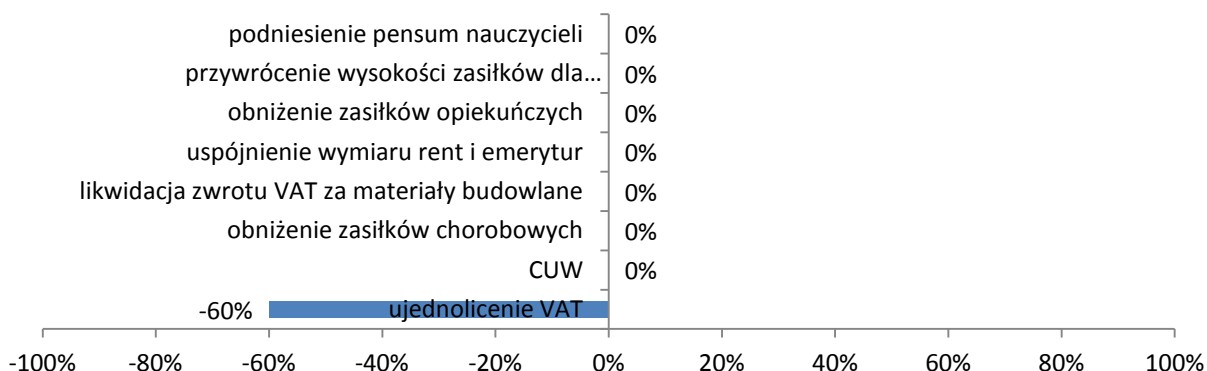
REFORMY W TRAKCIE REALIZACJI

REFORMY ZAPOWIEDZIANE

REFORMY NIEZREALIZOWANE I NIEPLANOWANE

REFORMY ZREALIZOWANE

Stopniowe podnoszenie wieku emerytalnego – Sejm przyjął ustawę podnoszącą wiek emerytalny w tempie 3 miesięcy rocznie, do osiągnięcia poziomu 67 lat dla obu płci. Dla mężczyzn docelowy wiek emerytalny ma zostać osiągnięty w 2020 roku, a dla kobiet 20 lat później. FOR proponował szybsze podnoszenie wieku emerytalnego kobiet, tak, by osiągnął on poziom 67 lat w 2020 roku, co pozwoliłoby na zatrzymanie na rynku pracy kobiet urodzonych w czasie powojennego boomu demograficznego. Obecnie (2012) na jedną osobę w wieku emerytalnym przypada 3,6 osób w wieku produkcyjnym. Brak zmian oznaczałoby pogorszenie się tej proporcji w ciągu najbliższych 10 lat do 2,6. Przyjęte przez rząd rozwiązanie spowolni i ten proces i w rezultacie w 2022 roku proporcja ta wyniesie 3,1. Przyjęcie propozycji FOR pozwoliłoby na jej wzrost do 3,9, przyczyniając się tym samym do szybszego wzrostu gospodarczego Polski. Rozwiązanie takie byłoby także korzystniejsze dla samych ubezpieczonych, ponieważ oznaczałoby także wyższe świadczenia. Według wyliczeń Instytutu Badań Strukturalnych², podnoszenie wieku emerytalnego w tempie zapowiedzianym przez rząd, za 10 lat da roczne korzyści fiskalne rządu 0,9% PKB. W przypadku szybszego tempa podnoszenia wieku emerytalnego, korzyści te wzrosłyby do 1,4% PKB. Dlatego zapowiadany stopień realizacji propozycji FOR oceniamy na 65% ($0,9/1,4 \approx 0,65$)³.

Włączenie funkcjonariuszy i żołnierzy do powszechnego systemu emerytalnego – zamiast objąć służby mundurowe powszechnym systemem emerytalnym (z którego zostały wyłączone w 2003 roku), Sejm zdecydował tylko o zmianach w ramach istniejącego zaopatrzeniowego systemu emerytalnego. Wprowadzenie minimalnego wieku emerytalnego 55 lat istotnie podnosi go w stosunku do status quo. Obecnie do przejścia na emeryturę wystarczyło 15 lat służby, dzięki czemu osoby rozpoczynające

² Cytowane w: Stróżyk J., Glapiak E., *67-letni emeryci potrzebni szybciej*, Rzeczpospolita, 28 XI 2011

³ Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2012r. Nr 0 poz. 637)

pracę przed 20 rokiem życia mogą przejść na emeryturę przed 35 rokiem życia. Podniesienie minimalnego wieku emerytalnego z 33 lat do 55 lat, a nie 67 lat jak proponuje FOR należałoby ocenić jako 70-procentową realizację postulatów FOR. Jednak należy pamiętać, że z powodu innego sposobu wyliczania emerytury służb mundurowych (szczegół wcięż są przedmiotem negocjacji), korzyści fiskalne będą zapewne mniejsze niż 70%. Poza tym pozostawienie odrębnego systemu emerytalnego dla służb mundurowych stwarza ryzyko, że w przyszłości służby te będą zabiegać o dodatkowe przywileje, trudniejsze do wynegocjowania w ramach powszechnego systemu emerytalnego. Orientacyjnie przyjmujemy, że postulat FOR został zrealizowany w 50%⁴.

Redukcja zasiłków pogrzebowych – FOR proponował obniżenie zasiłku pogrzebowego do 1100 zł. W marcu 2011 r. rząd obniżył ten zasiłek z ok. 6400 zł do 4000 zł, tylko częściowo realizując postulat FOR. Nawet po obniżce zasiłek pogrzebowy w Polsce pozostaje wyższy niż w wielu krajach UE (np. na Słowacji on wynosi ok. 320 zł, w Belgii ok. 600 zł, w Czechach ok. 750 zł, a w Austrii ok. 1800 zł). Ponieważ zasiłek obniżono o 2400 zł zamiast 5300 zł, stopień realizacji oceniamy na: 45%⁵.

Konsolidacja i racjonalizacja zakupów towarów i usług w administracji centralnej – na przełomie 2010 i 2011 roku z przekształcenia gospodarstwa pomocniczego KPRM powstało Centrum Usług Wspólnych (CUW), będące centralnym zamawiającym dla administracji rządowej. Jeszcze w 2008 r. wydatki bieżące na zakup towarów i usług zewnętrznych w budżecie państwa stanowiły ok. 14 mld zł (1,1% PKB). Choć CUW nie publikuje zbiorczych danych dotyczących wielkości zrealizowanych przetargów, z informacji dostępnych na stronie CUW oraz doniesień prasowych wynika, że jak dotąd jednostka ta zrealizowała zamówienia na ok. kilkaset mln zł, co stanowi tylko niewielką część zakupów realizowanych przez administrację rządową. Stopień realizacji oceniamy na 10%-20%.

Objęcie lepiej zarabiających rolników PIT, ZUS i NFZ – FOR bazując na najostrożniejszych szacunkach organizacji takich jak BBC i Lewiatan, przewidywał, że krok ten przyniesie ok. 1 mld zł. Wprowadzone składki zdrowotne dla rolników zwiększą wpływy sektora finansów publicznych według szacunków zawartych w OSR o niewiele ponad 0,1 mld zł. Postęp w realizacji propozycji FOR oceniamy na 10%.⁶

⁴Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2012r. nr 0 poz. 664)

⁵ Ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. 2010 nr 238 poz. 1578)

⁶Ustawa z dnia 13 stycznia 2012 r. o składkach na ubezpieczenie zdrowotne rolników za 2012 r. (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 123)

REFORMY W TRAKCIE REALIZACJI

Likwidacja ulgi internetowej w podatku PIT – ulga na Internet po przyjęciu ustawy przestanie obowiązywać w 2013 roku, dlatego stopień realizacji postulatu uznajemy na 100%.⁷

Modyfikacja ulgi na dzieci – dotychczasowa konstrukcja tej ulgi sprawiała, że mogą z niej w pełni korzystać głównie podatnicy (rodziny) o wysokich dochodach. Z powodu niskich dochodów, wiele biedniejszych rodzin korzysta z tej ulgi tylko w ograniczonym stopniu. Dlatego FOR proponował, by prawo do ulgi na dzieci dotyczyło wyłącznie rodzin o przeciętnie niskim poziomie dochodów lub dopiero trzeciego i kolejnych dzieci w rodzinie. Przyjęta przez rząd ustawa likwiduje ulgę na pierwsze dziecko dla małżeństw i osób samotnie wychowujących dziecko o dochodach powyżej 112 tys. zł. Jednocześnie jednak ulga na trzecie dziecko wzrasta o 50%, a na czwarte i każde kolejne o 100%. Według wyliczeń Ministerstwa Finansów zmiany te *de facto* będą neutralne dla sektora finansów publicznych (zmniejszenie dochodów rządu 3 mln zł rocznie jest minimalne i może wynikać np. z niedokładności szacunków).⁸ Ponieważ zmiany te łącznie nie poprawiają stanu finansów publicznych, stopień realizacji postulatu FOR oceniamy na 0%.

Likwidacja becikowego –Jednorazowy zasiłek z tytułu urodzenia dziecka, zwany potocznie „becikowym”, w wysokości 1000 zł nie ma istotnego wpływu na decyzję rodziców odnośnie liczby posiadanych dzieci, dlatego FOR postulował jego likwidację. Projekt rządowy zakłada likwidację becikowego dla rodzin o dochodach przekraczających 85 tys. zł, co ma odpowiadać miesięcznym dochodom wynoszącym 1922 zł na osobę. Według OSR oznacza to zmniejszenie liczby uprawnionych do świadczenia o ok. 10%. W trakcie prac sejmowych przegłosowano jednak dodatkowo podniesienie becikowego do 1200 zł, co łącznie może prowadzić do wzrostu wydatków publicznych. Dlatego realizację postulatu FOR oceniamy na 0%.⁹

Reguła zrównoważonego budżetu dla JST – Samorządy w Polsce odpowiadają za ok. ¼ wydatków publicznych i także powinny zostać włączone w program szukania oszczędności w sektorze publicznym. Dlatego FOR proponował regułę, zgodnie z którą od 2015 r. samorządy nie mogłyby w swoich budżetach mieć deficytu, chyba że byłby on finansowany z nadwyżek z lat wcześniejszych. Ministerstwo Finansów zapowiada wprowadzenie dodatkowych limitów deficytu dla samorządów od początku 2011 roku, jednak przez rok nie wprowadzono ich w życie. Aktualna propozycja zapowiada stopniowo zmniejszany deficyt całego sektora

⁷ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, druk nr 591
<http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=591>

⁸ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, druk nr 591
<http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=591>

⁹ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych, druk nr 319
<http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=319>, Ustawa z dnia 14 września 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

samorządowego. Według projektu MF od 2014 roku deficyt sektora samorządowego ma nie przekraczać 8 mld zł. Uwzględniając inflację i wzrost PKB, oznacza to ograniczenie deficytu JST o ponad połowę. Zakładając przyjęcie ustawy w takiej postaci, postęp w realizacji postulatów FOR oceniamy na 60%.¹⁰

Zmiana wysokości zasiłków chorobowych funkcjonariuszy służb mundurowych – zasiłki chorobowe dla funkcjonariuszy i żołnierzy wynoszą obecnie 100 proc. ich wynagrodzenia, wobec 80% dla pozostałych pracowników. W rezultacie na zwolnieniu przebywa codziennie co dziesiąty policjant. ZUS nie kontroluje tych zwolnień, bo mundurowi mu nie podlegają. FOR proponuje, aby wysokość zasiłków chorobowych w tych grupach zawodowych została zrównana z zasiłkami pozostałych grup zawodowych, obniżonych do 60% wynagrodzenia. W poprzedniej kadencji Sejmu trwały prace nad obniżeniem zasiłków chorobowych funkcjonariuszy do 80%, dotąd jednak nowe przepisy nie weszły w życie. Zakładając, że jednak zmiany te zostaną wprowadzone, oceniamy je na 50-procentową realizację propozycji FOR.¹¹

REFORMY ZAPOWIEDZIANE

Włączenie górników do powszechnego systemu emerytalnego – na temat tej reformy nie ma obecnie zbyt wielu informacji. W pierwszym exposé premiera znalazła się zapowiedź, że przywileje emerytalne mają zachować osoby pracujące bezpośrednio przy wydobywaniu. Pomimo brakujących informacji, przyjęto na wyrost, że oznaczać to będzie ograniczenie o połowę liczby osób uprawnionych do wcześniejszych emerytur, co oznaczałoby 50% realizację reformy proponowanej przez FOR. Należy jednak podkreślić, że zapowiedzi są bardzo mgliste, więc siłą rzeczy i nasza ocena jest bardzo orientacyjna.

REFORMY NIEZREALIZOWANE I NIEPLANOWANE

Podniesienie pensum nauczycieli – zgodnie z Kartą Nauczyciela, nauczyciele w Polsce spędzają na uczeniu dzieci tylko 13,5 godziny zegarowej tygodniowo, wobec średniej dla pozostałych krajów UE należących do OECD wynoszącej od 16 do prawie 21 godzin zależnie od poziomu edukacji. Szczególnie wyróżniają się polskie szkoły podstawowe, gdzie czas pracy nauczycieli jest najniższy spośród wszystkich krajów OECD, w tym Grecji. Rząd nie zapowiada jednak istotnych zmian w Kartce Nauczyciela¹².

Centrum Usług Wspólnych (CUW) w administracji – w centrum takim, poza powolnie

¹⁰ Projekt z dnia 8 grudnia 2011r. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw http://www.mf.gov.pl/_files_/bip/bip_projekty_aktow_prawnych/ap/2011/projektst.pdf

¹¹ Projekt założeń o zmianie ustawy

http://bip.msw.gov.pl/portals/bip/242/21241/Projekt_zalozen_ustawy_o_zmianie_ustaw_o_Policji_Agencji_Bez_pieczentstwa_Wewnetrz.html

¹² Projekt zmian zapowiedziany na koniec 2012

http://serwisy.gazetaprawna.pl/edukacja/artykuly/645130,czas_pracy_nauczycieli_trudny_do_wyliczenia_co_z_nowelizacja_karty_nauczyciela.html

postępującą centralizacją zakupów, można także skupić inne funkcje wsparcia, takie jak np. księgowość czy IT dla całej administracji centralnej.

Obniżenie wysokości zasiłków chorobowych z 80 do 60% wynagrodzenia - czemu mogłoby towarzyszyć wprowadzenie 3-dniowego okresu oczekiwania. Niższe niż w Polsce zasiłki chorobowe w relacji do otrzymywanych wynagrodzeń występują np. w Czechach (60% płacy). W wielu krajach UE nie wypłaca się zasiłków za pierwsze dni choroby (np. w Irlandii, Wielkiej Brytanii, Czechach).

Likwidacja zwrotu VAT za materiały budowlane – celem wprowadzenia zwrotu części podatku VAT na materiały budowlane było złagodzenie skutków wzrostu tego podatku po wejściu Polski do UE w 2004 r. Ulga ta nie rozwiązuje problemu dostępności mieszkań w Polsce, ale przyczynia się do wzrostu popytu na rynku materiałów budowlanych, co prowadzi do wzrostu ich cen.

Uspójnienie wymiaru rent z wymiarem emerytur – zmiana ta jest już zapowiadana od dłuższego czasu, jednak wciąż nie podejmowane są praktyczne działania zmierzające do jej realizacji. Wprowadzenie nowego systemu naliczania rent z tytułu niezdolności do pracy dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., powiązanego z wysokością odprowadzanych składek, ma na celu ujednoczenie zasad naliczania rent z zasadami naliczania emerytur w nowym systemie emerytalnym. Jest to element dokończenia reformy emerytalnej. Efektem tej zmiany będzie zachowanie relacji wysokości świadczeń emerytalnych do wysokości świadczeń rentowych, tzn. nie dojdzie do sytuacji, że świadczenie rentowe będzie znacznie wyższe od przyszłej emerytury.

Obniżenie wysokości zasiłków opiekuńczych z 80 do 60% - Niższe niż w Polsce zasiłki opiekuńcze w relacji do otrzymywanych wynagrodzeń występują np. w Czechach (60% płacy). W wielu krajach UE nie wypłaca się tych zasiłków za pierwsze dni sprawowania opieki.

Przywrócenie wysokości zasiłków dla bezrobotnych sprzed ich podniesienia w 2010 r. - w 2010 r. wysokość zasiłków dla bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy pozostawania bez pracy została podwyższona, aby w ten sposób uzyskać efekt stopniowego obniżania świadczenia wraz z wydłużaniem się okresu bezrobocia. Wprowadzenie regresji wysokości zasiłków nie wzmacnia jednak bodźców do szybkiego powrotu do zatrudnienia. Z tego powodu FOR proponuje przywrócenie ich wcześniejszej wysokości.

Ujednoczenie stawek VAT, połączone z redukcją klina podatkowego - w 2011 roku FOR przedstawił także propozycję ujednoczenia stawek podatku VAT. Działanie takie znacznie uprościłoby system podatkowy, jednocześnie przyczyniając się do ograniczenia szarej strefy. Ujednoczenie VAT na poziomie ok. 19% powinno zapewnić dodatkowe wpływy podatkowe wystarczające do sfinansowania znaczącego podniesienia zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu. Podniesienie tych kosztów z obecnych 1335 zł do 6000 zł

sprawiłoby, że osoby zarabiające pensję minimalną w 2012 roku nie płaciłyby podatku PIT. Całe działanie byłoby neutralne dla budżetu, jednocześnie przyczyniając się do obniżenia klina podatkowego i wzmocnienia bodźców do pracy. Ponieważ jednak rząd zdecydował się na podniesienie składki rentowej o 2 punkty procentowe, klin podatkowy w Polsce zamiast spaść, wzrósł. Dlatego zmiany w tym obszarze oceniamy negatywnie, na -60% (według propozycji FOR klin podatkowy dla osoby o średnich zarobkach miał spaść o 1,8 pp., na skutek działań rządowych wzrósł o 1,1 pp.)

Wnioski

Najważniejsza z propozycji Forum Obywatelskiego Rozwoju, czyli podniesienie wieku emerytalnego, jest realizowana tylko częściowo, co zmniejsza jej korzystny wpływ na sytuację sektora finansów publicznych. Także inne możliwości ograniczenia deficytu sektora finansów publicznych nie są w pełni wykorzystywane. Wśród nich należy wymienić przede wszystkim objęcie górników powszechnym systemem emerytalnym, dalsze działania na rzecz objęcia najlepiej zarabiających rolników podatkiem dochodowym i składkami ZUS czy wdrożenie wciąż zapowiadanego ograniczenia deficytu dla samorządów. Duże korzyści może także przynieść dalej idąca centralizacja zakupów i usług w administracji.

Bibliografia

Kalina L., Łaszek A., Rzońca A., Wojciechowski W., *Jak przyspieszyć wzrost gospodarczy, uzdrowić finanse publiczne i dalej budować II filar emerytalny*, Analiza FOR 2011

Stróżyk J., Glapiak E., *67-letni emeryci potrzebni szybciej*, Rzeczpospolita, 28 XI 2011

http://serwisy.gazetaprawna.pl/edukacja/artykuly/645130,czas_pracy_nauczycieli_trudny_do_wyliczenia_co_z_nowelizacja_karty_nauczyciela.html

Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2012r. Nr 0 poz. 637)

Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2012r. nr 0 poz. 664)

Ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. 2010 nr 238 poz. 1578)

Ustawa z dnia 13 stycznia 2012 r. o składkach na ubezpieczenie zdrowotne rolników za 2012 r. (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 123)

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, druk nr 591

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych, druk nr 319

Projekt z dnia 8 grudnia 2011r. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych

http://www.mf.gov.pl/_files_/bip/bip_projekty_aktow_prawnych/ap/2011/projekt_st.pdf

Projekt założeń o zmianie ustawy

http://bip.msw.gov.pl/porta1/bip/242/21241/Projekt_zalozen_ustawy_o_zmianie_ustaw_o_Policji_Agencji_Bezpieczenstwa_Wewnetrz.html

http://serwisy.gazetaprawna.pl/edukacja/artykuly/645130,czas_pracy_nauczycieli_trudny_do_wyliczenia_co_z_nowelizacja_karty_nauczyciela.html

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić Twoją wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Pomóż nam chronić Twoją wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym.

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wytężonego i skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący Twoją wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, poprzyj nasze działania swoim darem pieniężnym. Twój dar umożliwia nam działalność oraz potwierdza słuszność i skuteczność naszego wysiłku.

Każda darowizna jest dla nas ważna. Potrzebujemy zwłaszcza regularnego wsparcia. Zachęcamy do dokonywania nawet niewielkich, lecz regularnych wpłat.

Już dziś pomóż nam chronić Twoją wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju - FOR
Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20
00-582 Warszawa

Kontakt

tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85
e-mail: info@for.org.pl
www.for.org.pl

Kontakt do autora analizy

Aleksander Łaszek
e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl
tel. 695 286 386